

A. VOLLMAR

Uden Hænder.

Men Dadel kan den forkelede Dreng ikke taale, derfor gaar han ikke gerne i Skole, hjemme er der meget bedre. Tjenestefolkene gør alt, hvad den unge Herre vil, og Forældrene er ikke for strenge mod deres eneste Barn. Ak, var han blot færdig med den kedelige Skole, saa han kunde blive Student; studere vilde han; han vidste kun ikke, hvad han skulde studere. Snart kom han dog paa det rene dermed. Da han var lille, legede han gerne med Byggekloster, og alle kaldte ham den lille Bygmester; nu opdagedes det, at han var dygtig til Tegning — hvad han ser, kan han ogsaa tegne, Mennesker, Huse, Træer, Vand. Det er dog klart, at han først maa studere Bygningskunst. Det koster uendelig Møje, inden han kommer saa vidt, men Gustavs Fader holder ham strengt til Arbejdet. Moderen beder indtrængende Sønnen være flittig, og naar han er færdig med Skolen, laas jo Portene til den gyldne Frihed op, og endelig er han ved sine Ønskers Maal — han er Student. At være Student er for ham det samme som at være fri. Fri for Forældrenes Øjne, fri for Skolens Tvang, fri for alt Opsyn. Ak, Gustav elsker denne Frihed saa højt, han er jo ogsaa nu en voksen Mand, som nok skal vide at vælge det rette.

Først vil han nyde Livet, det vil sige, han vil intet bestille. Han kan tidlig nok komme til at arbejde. Med sin Begavelse og sin Dygtighed i Tegning, kan han snart naa de andre.

Men Gustav nyder Livet noget for længe. Og i denne Uvirksomhed mister han Lysten og Kraften til Arbejdet. Tager han en enkelt Gang fat, følger han det som en Byrde, han saa hurtigt som muligt vælter af sig. Desuden finder han det ubehageligt, at hans Lærere efterhaanden begynder at betragte ham med Mishag; det irrer ham, at en anden mindre begavet lever bedre Arbejde. Tilslidst vil han stramme sig op, men gammel Vane, Glasset og Fornøjelserne har røvet hans Kraft. Da hans Studietid er forbi, og Eksamen nærmer sig, beder hans Lærere ham om at trække sig tilbage, da han dog ikke kan bestaa.

Gustavs Forældre er dybt rystet; Sønnen søger at overbevise dem om, at det er til Lykke for ham; thi han har forlængst indset, at Bygningskunsten ikke er hans Kald; Udsigterne i dette Fag er desuden daarligere; det er et forfæjet Liv at komme ind i en Stilling, som man ikke kan udstaa, kort og godt, Gustav er overbevist om, at han er født til Læge, og hans Lyst til dette Studium er uovervindelig.

„Jeg har aldrig mærket slikt hos dig,” sagde hans Fader, „var det ikke bedre, du blev Købmand, som jeg er?”

„Nej, Fader, det er jeg ikke skabt til,” svarer Gustav hovmodig.

„Desværre ikke,” var Svaret, „men er min Livsgerning end ikke saa fin saa har jeg dog ærligt ermeret os ved den, og du fik alt, hvad du trængte til paa Akademiet, skønt dine Fornødenheder var store. Vil du studere videre, maa du indskrænke dig meget; thi jeg har haft uforudsete Tab og maa spare paa Pengene. Tænk blot over, hvor meget du allerede har kostet os, og hvor lidende Glæde du har skænket os.”

Gustav var ikke egentlig ond; hans Moders Taarer rørte ham, og han lovede nu alvorligt at lyde sine Forældre og føre et helt andet Liv, hvis de blot vilde opfylde hans eneste Ønske og lade ham faa Lov til at studere Medicin.

Saa tog Gustav fat paa dette. I Begyndelsen anstregte han sig redeligt; men det var Skade, at han lærte meget hurtigere end de andre. Alt var ham for let. Saa blev han tæt, slødede med sin Tid, og Enden blev, at han ikke bestod sin Eksamen, og hans Lærere gav ham det Raad at tage fat paa et andet Studium, da han slet ikke havde Anlæg for Lægekaldet. — Denne Gang var han meget sønderknust, han undgik at se nogen og rejste hjem — bort fra en Del Gæld.

Det var en trist Tilbagekomst. Med større Smerte havde sikkert aldrig Wendelins betragtet deres ulykkelige Søn, end Thieles nu gjorde med den kraftige, raske, fem og tyve aarige unge Mand, som med sænket Blikke stod for dem.

„Hellere slet ingen Børn end saadan en Søn!” raabte Hr. Thiele.

„Du var vort kæreste, vort eneste, og vi var saa stolte af dig,” hulkede Moderen.

„Alt har jeg ofret paa dig,” sagde Faderen vredt, „din Moder og jeg har nægtet os enhver Glæde blot for at kunne give dig alt. Men hør nu mit sidste Ord. Jeg gør intet mere for dig. Du er rask og har lært adskilligt, selv om du intet kan til Gavn. Lad os nu se, hvor og hvorledes du kan fortjene dit Brød. Blev Dreng, Haandværker, Daglejer, Soldat — det er mig ligemeget. Naar der bliver noget ud af dig, naar du kan fortjene dit Brød paa ærlig Vis, kom da tilbage, og vi vil da se, om vi atter kan kalde dig vor Søn. Indtil da vil jeg slet ikke vide noget af dig. Jeg har længe, altfor længe, i mange Aar, haft Taalmodighed med dig. Vor Godhed og Kærlighed har ikke gavnet dig — forsøg nu engang selv, hvad du kan. Al din gamle Gæld skal jeg betale — ikke en Øre mere. Det giver jeg dig mit Ord paa. Og nu lev vel!”

Uden engang at se paa Gustav forlod den gamle Herre Værelset. Da omfavnedes han af varme Moderarme, og trøstende Moderord lød i hans Øren. Han gemte sit Hoved i hendes Skød og græd. Men det var kun Taarer over sin Ulykke, han græd ikke over Forældrenes Smerte eller over

sine egne Synder. Han holdt sig for et Menneske, der var fulgt af Ulykken, og over hvem ingen Lykkestjerne skinnede.

„Jeg er en Ulykkesfugl,” sagde han til sidst, „men jeg vil endnu engang forsøge, om jeg har Lykken med mig. Lev vel, Moder, det gør mig ondt, at jeg har gjort dig Sorg. Enten genser du mig som et ordentligt Menneske eller ogsaa aldrig mere.”

Saaledes skiltes Gustav Thiele fra sine Forældre.

III.

Hos Wendelins var det tunge Dage. Hvorledes skulde en stakkels syt Kvinde kunne forsørge seks Børn og den store Adolf? Vel traadte Kommunen til og understøttede Familien, men en saadan afsides Alpeby er selv fattig og kan ikke give ret meget. Ja, havde Wendelins endda været bosatte i den et Par Timers Vej derfra liggende By, der blomstrede meget hurtigt op. Og ad den Landevej, hvis Anlæg havde kostet Wendelin Livet, kom nu Folk rejsende fra fjerne Lande, og de gav mange Penge ud for at bo i Byen et Par Sommermaaned. Man havde opdaget en Sundhedsbrønd, ved hvilken Mennesker søgte Helbredelse, saa skulde den udmærkede, kraftige Alpeluft gøre Resten. Ja, til den By kom der mange Penge — ak, hvilken udmærket Fortjeneste kunde Adolf ikke have haft, hvis han havde været arbejdsdygtig; overalt anlagdes Veje, Køreveje og Spadeserestier; thi de fremmede vilde spadserere, og de søgte deres Glæde paa de grønne Enger, over hvilke Snebjergene straaled, og i de brusende Vandfald og de stille Søer rundt omkring. Ogsaa til „Elendigheden” gik Herskaberne, og de fandt denne Klippedal, gennem hvilken Bækken styrtede i vildt Løb, underskøn og romantisk. Ja, den, som nu havde stærke Arme, han kunde fortjene noget.

„Moder,” trøstede Adolf, „naar blot Lise, Marie og Hans bliver lidt ældre, saa kan de arbejde, og vi skal da ikke lide Nød; de har allerede lovet mig det.”

Der var god Aand i Børnene. Hvem havde mon fremkaldt den? Den ene overbød den anden i Kærlighed, og Glæden var stor, da de kunde give Moderen lidt, som de havde fortjent ved at sælge Bær og Blomster.

„Saaledes hjælper Gud os steds paaany,” sagde Adolf glad.

Moderen nikkede, hun klagede nu mindre end før og raadførte sig endog om alt med den nyttige Adolf — en fremmed maatte næsten tro, at hun havde Respekt for ham. I hvert Fald var vel Fattigdom, men ikke Ufred bragt ind i den lille Stue, som Wendelins beboede.

Og dog kunde det ikke blive ved at gaa i Længden. Trods den største Sparommelighed, og skønt Adolf mangen Aften gik helsulten og de andre halvsultne i Seng, vilde det dog blive endnu værre til Vinter. Den arme Krøbling kunde ikke følge sine Hænder til Bøn, men hans Hjerte raabte uophørligt til Gud om Hjælp — overfor sin Moder var han dog altid uforsagt.

En Dag skinnede Solen saa varmt og godt, Adolf slog sig ned paa Benken udenfor Stuen; han havde faaet som Gave flere Ark hvidt Papir, han tog et frem med Foden og skød to Stene hen, som skulde fastholde det; siden satte han Blyanten mellem Tærne og tegnede af Hjertens Lyst. Han tegnede Prydelser, som man plejede at anbringe paa Hysene, det var efter hans gamle Lærers Model, og de lignede disse. Pludselig hørte han nogen ved Side af sig, to Damer stod og saa forundrede paa den sælsomme Tegner.

„Gaar denne Vej til „Elendigheden”?” spurgte den ene omsider.

Adolf sprang op og svarede: „Ja, denne Gangsti fører lige dertil.”

„Men hvorledes er det muligt?” spurgte den anden Dame, som omsider havde betragtet hans Arbejde, „at De kan tegne med Foden? Har De virkelig tegnet disse Billeder paa den Maade?”

Adolf sagde ja, og de fremmede kunde ikke noksom forundre sig, da han nu tegnede et lille Billede for Øjnene af dem. Slikt havde de endnu aldrig oplevet, og vilde ikke have troet det, hvis de ikke havde set det.

„Og,” sagde den ene Dame tvøvende, „vil De ikke sælge os et af Billederne?”

Sælge! Det havde Adolf aldrig tænkt paa; thi ingen havde nogen Sinde sat Pris paa dem. Sælge! Han vilde lige til at sige: „Tag dem kun, jeg skal intet have for dem,” men saa tænkte han paa Moderen og de smaa og tilføjede tvøvende: „Vil De maaske give mig noget for eet?”

„Hvor meget skal det koste?”

Den stakkels Yngling blev blodrød. Da gjorde Damen Ende paa Sagen, idet hun rakte ham en Mønt og sagde: „Er dette nok?”

Nok? Ak, deraf kunde de jo alle leve i et Par Dage. Leve af det, som han, han selv, havde fortjent! De fremmede var allerede borte, og endnu sad han stille med Mønten paa Knaerne, han havde selv fortjent den, og maaske — maaske kunde han tjene endnu mere. Var det den Hjælp, han saa længe havde tigget om? Kom den saa meget større og herligere, end han nogen Sinde havde haabet? Ingen Almisser, men Fortjeneste, Gud vidste, hvor surt de Penge var fortjente. Og han, den stakkels foragtede Krøbling, der kun havde levet til Byrde for sine Omgivelser, han kunde maaske tilslidst gøre Nytte, kunde i Faderens Sted forsørge sin Familie. O, hvor skulde han tegne Dag og Nat, hvis han for sine Billeder kunde faa Brød til sine kære.

Moderen dæmpede alligevel hans Glæde. Vel

tog hun Pengene med Fornøjelse, men hun mente, at man havde givet ham blot af Medlidenhed, som Almisser, fordi han uden Hænder og Arme saa saa ynkværdig ud. — Dette var bittert.

Da den unge Mand Dagen efter sad paa Benken og bredte flere Billeder ud ved Siden af sig, kom der ingen den Vej, ingen, der vilde købe af ham. Han sagde intet, og Moderen sagde heller intet, men om Aftenen strøg hun med Haanden over hans Ansigt og sagde: „Tænk ikke derpaa, denne Uge behøver vi endnu ikke at sulte.”

Da blev han næsten tilintetgjort. I Aarevis havde ingen rost ham; kæmpende med sine Taarer sagde han: „O, Moder, jeg vilde saa gerne fortjene noget og ikke falde dig til Byrde.”

„Til Byrde? Du!” Moderen syntes at tænke sig om, inden hun tilføjede: „Adolf, jeg ved ikke, hvorledes jeg skulde have kommet igennem det uden dig.”

Nu var det ikke mere: Var du dog hellere død!

Dagen efter bankede en Herre og en Dame paa Døren og spurgte, om det var her, en Mand uden Hænder tegnede. De forundrede sig meget og købte det største Billede, Adolf nogen Sinde havde malet. Det var et Kristushoved. De lagde en blank Guldmønt for det paa Bordet. Guld, virkelig skinnende Guld! Moder og Barn saa paa Mønten atter og atter. De syntes, at den maatte være Aar og Dag, den var maaske brudt lige ud af Kejserens gyldne Krone. Der gik en underlig Bevægelse igennem Adolf, og han følte sig gennemtrængt af det lykkelige Haab: Det er dog rigtigt! Du kan fortjene noget, du kan underholde din Familie, du er ikke unyttig paa Jorden, du kan arbejde.

Kun den, som i tyve Aar har hengtes derefter, kan fatte det.

Der kom flere Købere; næsten hver Dag kom der en og købte en lille Tegning. Guldmønter som der ikke mange af, men Mor Wendelin havde saa mange Sølvpenge i sin Skuffe som aldrig nogen Sinde før. Da Høsten farvede Træerne gule, blev det for koldt i Bjergene for de fremmede, men da havde Adolf ikke et Billede tilbage.

„Vi har nok at leve af hele Vinteren,” jubbede Moderen.

„Køb blot en hel Del Petroleum,” bad Adolf, „saa kan jeg arbejde i de lange Vinteraftener. Jeg maa have Forraad til næste Sommer.”

„Ja, og du maa have den bedste Plads der paa Benken, der har du det klareste Lys, saa du kan arbejde ordentlig.”

Ak, der var en Tid, da selv den usleste Plads havde været for god til Adolf; thi han, som ikke kunde udrette noget, maatte ikke stille Karv.

„Fader, jeg er ikke al din Barmhjertighed værd,” jubbede Krøblingen og syntes at være det lykkeligste Menneske paa Jorden.

Da Sommeren atter kom til Landet, havde han et Hundrede Billeder færdige, og hans Forhaabninger blev ikke gjort til Skamme. Ikke hver Dag, men dog flere Gange om Ugen kom der fremmede, der forbaavsedes over Adolfs Dygtighed og medtog et Billede til Minde. Man spurgte ofte om, hvorfor han ikke tegnede efter Naturen, f. Eks. sin Stue, Broen derhenne, Kapellet og særlig „Elendighedsvandfaldet”, og Folk mente, at de havde kunnet faa ikke blot et Minde om ham, men ogsaa om denne Dal. Tegne efter Naturen — det havde Adolf endnu aldrig tænkt paa; han forsøgte, men det var vanskeligt, og Traer og Huse saa ud, som om de skulde falde omkuld. — Han var næsten modfalden, da en Dag to Herrer stod foran ham, medens han sad paa sin Bænk udenfor Hytten og tegnede. De gjorde ham mange Spørgsmaal, særlig den ene af dem spurgte ham ud om hans Forhold. Det maatte være en meget fornem Mand, tænkte Adolf; thi den anden var særdeles høflig mod ham. Adolf kunde ikke se ham rigtig; thi Solen skinnede ham lige i Ansigtet, dog blev han helt bestyrtet, da han ved Afskeden hørte, at den ene fremmede blev kaldt „Deres Majstæt.”

„Moder, det maa have været Kejseren,” raabte han til hende ved hendes Hjemkomst.

„Ja, tænk bare, Kejseren skal være nede ved Badestedet, siger Folk. Men hvilken Ære! Har han købt noget?”

„Nej, Moder, men han talte saa venligt til mig, slet ikke som en stor Mand, og siden maatte jeg tegne noget for ham, ja, og det tog han med sig.”

„Og han gav dig ikke engang lidt for det?” knurrede Moderen, „det finder jeg ikke smukt, om han saa ti Gange var Kejser — —”

Dog, selv om Kejseren ikke gav noget, havde Fru Wendelin dog kun Grund til at være taknemlig, thi hun havde atter saa mange Penge, at hun, sin lille Fortjeneste iberegnet, uden Bekymringer kunde se Vinteren i Møde.

Saa længe Vejret tillod det, fortsatte Adolf ihærdigt sine Forsøg med at tegne efter Naturen. Der var Træer og Vand nok, som var værd at tegne, havde han blot vidst, hvorledes han skulde bære sig ad, eller havde han blot haft en Raadgiver. Den stakkels Yngling forsøgte og forsøgte, ofte gjorde hans Træer helt ondt, men hans Traer rullede alle sammen ud i Vandet, og dette saa ud som et Tapetmønster.

Bekymret rullede han en Dag sit Papir sammen og stak det sammen med Pennen ned i en ved Knæet siddende Lomme, da han saa en ung Mand komme hen ad Vejen. Den unge Mand saa hverken til højre eller til venstre, men gik fremad med sænket Blik som en, der søger efter noget.

Hans Opførsel forekom Adolf mærkværdig.

„Har De tabt noget?” raabte han omsider til ham.

Den fremmede saa op, og Adolf saa et dødblegt Ansigt. „Alt!” fik han til Svar, og den fremmede gik videre.

Wendelin kunde ikke faa sine Øjne fra ham, han saa efter ham, saa længe han kunde. Den unge Mand gik saa langsomt, saa ligegyldigt, saa træt og gav ikke Agt paa Vejen.

„Unge Herre!” raabte nu Adolf, „De maa ikke gaa til højre, gaa til venstre. Der er Klipper overalt, det gaar ikke længere. Tilbage! Tilbage! De falder, De falder!” Saa et dumpt Bulder, en Raslen af Stene, et Fald — og alt var stille.

Deroppe saas ingen mere.

„Han ligger dernede,” stønnede Adolf og løb hurtigt derhen. Ja, der laa den unge Mand; han bøjede sig ned over ham, jo, han levede endnu, han klagede sig, da Adolf rørte ved ham. Adolf dypede Foden i Vand og stænkede det paa ham; da slog den fremmede sine Øjne op. „Lad mig dø!” mumlede han.

„Saa daarligt er det formodentlig ikke endnu,” trøstede Adolf, „prøv blot paa at staa op.”

Den faldne kunde ikke — eller vilde ikke. Og den stakkels Adolf havde ikke Hænder til at tage fat med! Fødder havde han nok at løbe med. Da han saa, at den hjælpeløse ikke kunde røre sig, raabte han: „Jeg henter Hjælp!” og sprang hurtigt derfra.

Da han kom tilbage med flere Mænd var den fremmede bevidstløs.

Man løftede ham op og bar ham til det nærmeste Hus, Wendelins; her lagdes han i Adolfs Seng, og Moderen puslede om ham. Men Adolf, hvis Fødebr var hurtige og villige som ingen andens, løb til Badestedet og kom saa hurtigt som muligt tilbage med Lægen. Denne undersøgte den syge, og hans Dom lød: „Daarlig, meget daarlig. Han maa ikke flyttes. Begge Ben er brækkede, og jeg ved endnu ikke, om han har lidt indvendig Skade. Han maa passes godt.”

Saa havde da Wendelins pludselig faaet en syg, og selv om den gode Læge nok mente, de fik Erstatning, var han dog i den nærmeste Fremtid helt henvist til deres Barmhjertighed. „De har reddet hans Liv,” sagde Lægen til Adolf, „han havde kunnet ligge der hele Dagen, uden at nogen havde set ham; det var godt, at De var ved Haanden, og at De hentede mig saa hurtigt. Hurtig Hjælp er dobbelt Hjælp. Hvad De mangler i Armene, har Gud givet Dem dobbelt i gode Ben og i et godt Hjerte. De gør i Sandhed Nytte i Verden.”

Moderen saa med Stolthed paa sin Søn, det var mærkeligt, at den stakkels Krøbling, som hun saa ofte havde ønsket Døden i Stedet for et forfæjet Liv, han blev steds uundværligere for hende og Børnene, og nu sagde endog Lægen, hvor flink han var. Han fortjente Penge ved sit Arbejde, og i Dag havde han tilmed reddet et Menneskeliv.

Men Adolf var saa lykkelig som ingen Sinde før, og hans Hjerte lovede og prisede Gud.

IV.

Brev fra Gustav Thiele til hans Forældre:

„Elendighed”, 16. Decbr. 1877.

Fader sagde, at jeg først maatte komme tilbage til eder, naar jeg ærligt kunde fortjene mit Brød, og han havde Ret. Men jeg lover dog at skrive til eder før og bede eder om Forladelse for al den Hjertesorg, jeg har gjort eder.

Jeg ved, at jeg har syndet mod Gud og mod eder, men jeg ved ogsaa, at I vil tilgive mig, som han har tilgivet mig. Vil I høre, hvorledes det er gaaet mig?

Jeg tumlede Aar og Dag om i Verden og søgte mig en Livsstilling, men fandt ingen. Havde jeg blot lært et ordentligt Haandværk, saa havde det ikke gaaet mig saa ilde. En Dag var jeg saa forknyt, at Liv og Død var mig ligegyldigt. Da styrtede jeg i en ensom Alpedal ned fra en Klippe og faldt paa haarde Sten. En fattig Krøbling, som var i min Nærvær, reddede mig, og i hans Hjem, i hans Seng, ligger jeg nu paa fjerde Maaned. En god Læge har taget sig af mig som en Fader. Jeg har brækket begge Benene, og da den ene Benpibe er helt knust, bliver jeg aldrig rask mere; dog haaber Lægen, at jeg engang kan komme til at gaa ved Krykker. Bliv nu ikke bange, kære Forældre, jeg er nu raskere og lykkeligere end nogen Sinde. Og det kan jeg takke min Redningsmand, min Ven Adolf Wendelin for. — Han er født uden Hænder og Arme, men har ved Jernflid lært sig at udrette noget med Foden, særlig Skrivning og Tegning. Folkene var meget fattige, og en Krøbling i Familien var en stor Byrde. Adolf har bragt det saavidt, at han efter Faderens Død er bleven hele Familiens Forsørger og Hoved. Moderen lader sig lede af ham, de seks Søskende, som han opdrager, ser op til ham. Han er Hjemmets Sol, hvorfra alle henter Lys og Varme, han, en fattig Dreng uden Uddannelse, uden Hænder og Arme, henvist til andres Hjælp, han hjælper alle. Ogsaa mig har han hjulpet. Jeg kunde jo se fra mit Leje, som jeg var fængslet til, hvorledes denne Søn og Broder arbejdede og levede. Og da maatte jeg jo ogsaa anstille Sammenligninger mellem ham og mig, mellem hans Liv og mit. Han er fattig og vanfør, og dog er han sin Familys Lykke. Jeg er rask og har haft alle Goder fra Fødselen af, og jeg har beredt mine kære kun Sorger og Bekymringer.

Fortsættes.